UUTISET

Kun istun autossa, yritän tietyin väliajoin tehdä tikusta asiaa ja pysähtyä. **OHJELMAJOHTAJA JYRKI KOMULAINEN, KUNNOSSA KAIKEN IKÄÄ -TOIMINTA**

Painorajoitukset uhkaavat yhteyksiä

PEKKA FALI

Jari Spets (vas.) ja Tuomo Törrönen tutkivat huolestuneina Oilinginojan siltaa. Korjaus on tehtävä lähiaikoina.

Huono tie voi estää puukaupan. Suuret maitotilat joutuisivat maksamaan rahdista ylimääräistä. Myös turvetuotanto voi käydä mahdottomaksi.

UTAJÄRVI (MT)
Lokakuun alussa Naamantien varteen ilmestynyt 35 tonnin painorajoitusmerkki veti ilmeet vakaviksi Utajärven Naamankylällä. Aluksi sitä tulkittiin niin, että rajoitus pysäyttäisi raskaimman liikenteen kokonaan.

Lähempi tarkastelu salli kuitenkin pienen helpotuksen huokauksen. Kyseessä oli ajoneuvon suurin sallittu paino. Silloin yhdistelmä voi painaa 70:kin tonnia.

35 tonnin yhdistelmärajoitus ei riittäisi tukkirekalle eikä turvekuljetuksille. Rajoitus vaikeuttaisi myös maitotilojen kuljetuksia.

Maitotilallinen **Tarmo Väänänen** sanoo, että tilattu rehusiilo olisi ollut virheinvestointi.

Tarkoitus on ostaa rehut aina täysinä rekkakuormina, ja uusi siilo tekee sen mahdolliseksi. 35 tonnin rajoitus pakottaisi palaamaan vanhoihin määriin.

”Pari tuhatta euroa sellainen rajoitus meille maksaisi maitotilan kustannuksina. Toiset parituhatta kärsisimme varmasti puukaupassa”, Väänänen sanoo.

Tuntuvia menetyksiä ennakoi myös tiehoitokunnan puheenjohtaja **Jari Spets**.

”Jos puuta yleensä saisi kaupaksi, niin ainakin leimikon hinnasta vähennettäisiin ylimääräiset kuljetuskustannukset”, hän toteaa.

Tiestö rapistuu

Nykyinen rajoitus johtuu Oilinginojan sillasta. Se kestää vielä puukuljetukset, mutta ei raskaimpia sallittuja, 76 tonnin yhdistelmiä. Korjauksella alkaa olla kiire.

Samaa kiirettä olisi pidettävä koko tiestön kunnostamisessa. Valtion tiestö ei tällä menolla vedä kauan kaikkia puukuljetuksia.

”Meilläkin metsäautotiet ja yksityistiet on saatu erinomaiseen kuntoon. Valtion tie voi muodostua pullonkaulaksi”, Utajärven metsänhoitoyhdistyksen toiminnanjohtaja **Tuomo Törrö** pohtii.

Naamankylään Utajärveltä johtavaa tietä on paranneltu murskeella, ja ainakin päällisin puolin se on kunnossa. 70-luvun alussa rakennettu puurakenteinen silta pitäisi uusia seuraavaksi.

”Rahasta on tiukkaa, mutta tässä säästäminen iskee kipeästi moniin elinkeinoihin”, Törrö pohtii.

Pitkiä kiertoteitä

Törrö sanoo, että puu on lähdössä hyvin liikkeelle, kun metsäautotiet on saatu kuntoon. Naamankylältä saadaan 5–10 prosenttia Utajärvellä hakattavasta puusta. Se tarkoittaa 4000–5000 kuutiota eli satakunta rekkaa.

Kuljetuksia voitaisiin keskittää talvisaikaan ja käyttää kiertoteitä. Silloin mentäisiin kuitenkin yksityisteille, ja niiden käytöstä perittäisiin tonnimaksu. Matkaakin tulisi roimasti lisää, 40–50 kilometriä.

Väisäsen perheen Aholan Maito Oy:n luomumaito haetaan perävaunuyhdistelmällä, ja kalkin ja rehujen kuljetuksissa käytetään vielä raskaampia kuormia.

Aholan Maito Oy rakentaa parhaillaan uutta, kahden robotin navettaa, jonne tulee liki puolitoista sataa lehmäpaikkaa.

JOUKO RÖNKKÖ

Painorajoitetut sillat

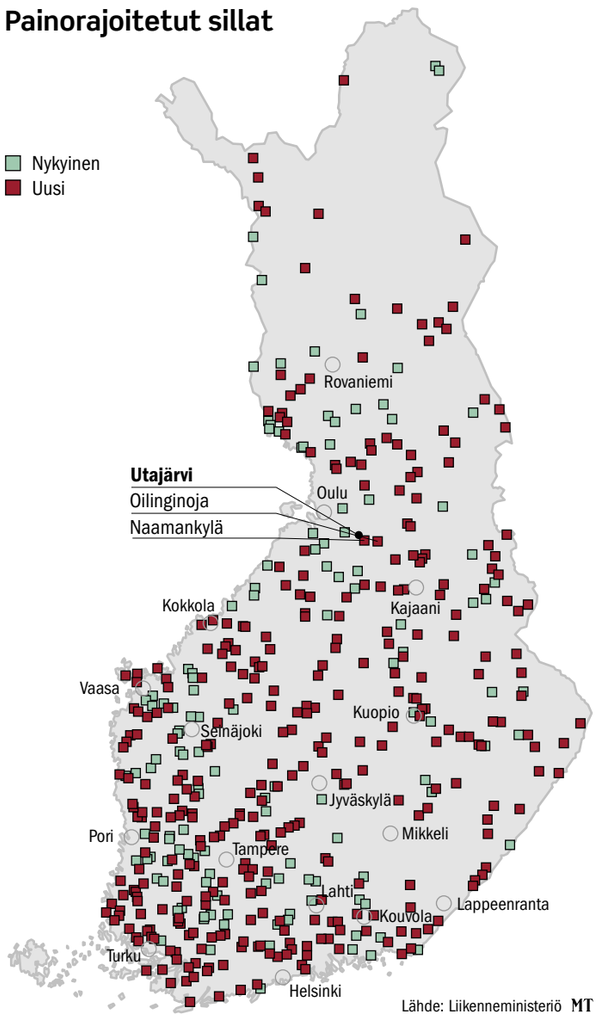

Lähde: Liikenneministeriö MT

Kuljetusten kustannukset tuntuvassa kasvussa

Tuore huolenaihe lihateollisuudessa koskee liikenneviraston päätöstä asettaa uusia painorajoituksia silloille. Esimerkiksi Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa painorajoituksia asetettiin hiljattain 80 sillalle entisten 13 sillan lisäksi.

HK Scanin toimitusjohtaja **Hannu Kottonen** pelkää kuljetuskustannusten kasvavan rajusti, pahimmissa tapauksissa jopa kymmeniä prosentteja.

”Emme vielä tiedä, kuinka paljon kiertoteitä on luvassa, kuinka usein joudutaan vaihtamaan pienempään kalustoon tai päästäänkö kaikkialle enää jatkossa lainkaan”, hän sanoo.

”Tämä voi olla iso asia myös tuottajille, kun tilalle pitäisi tuoda rehua tai sieltä hakea eläimiä.”

Kottosesta tuntuu uskomattomalta, että aiemmin 60 tonnin painorajoituksen sillalle tuodaan noin vain 30 tonnin rajoitus.

”Liikenne- ja viestintäministeriössä on taidettu ajatella vain pääväyliä ja unohdettu, kuinka paljon tavaraa kulkee pienemmillä teillä maaseudulla. Tarvittaisiin ainakin kunnon testauksia ennen kuin rajoituksia aletaan noin vain lätkäisemään. Lisäksi tarvittaisiin suunnitelmia siltojen korjaamiseksi.”

Kottonen pitää siltojen korjaamista olennaisena, jotta voidaan huolehtia Suomessa toimivan elintarviketeollisuuden mutta myös kemian- ja metsäteollisuuden kilpailukyvystä.

TIINA TAIPALE

PÄIVÄN KYSYMYS

Istummeko itsemme hengiltä?

Kuinka vakavasti jatkuva istuminen koettelee terveyttä, Kunnossa kaiken ikää -ohjelman ohjelmajohtaja Jyrki Komulainen?

Liikkumattomuus on neljänneksi painavin syy ennenaikaisiin kuolemiin. Työelämä on suurelta osin istumatyötä ja sen päälle istutaan kotona television ja tietokoneen ääressä.

Eikö säännöllinen liikunta riitä?

Ei. Tässä ei ole kyse liikunnan harrastamisesta, vaan siitä, miten päivittäiseen arkeen saisi lisää askelia ja istumisen pätkimistä. Helposti luullaan, että puolen tunnin lenkki korvaisi pitkäaikaisen istumisen kaikki haitat.

Miten haittoja vähennetään?

Toimistotyössä voi jokainen itsekseen venytellä työn lomassa ja käyttää portaita eikä hissiä. Kyse on pienistä muutoksista, jotka eivät maksa mitään.

Maaseudun töissäkin istutaan paljon ja hankalissa työasennoissa. Traktorista kannattaa välillä hypätä ulos ja vaikka kiertää sen ympäri. Sama ongelma koskee ammattiautoilijoita.

Ihminen tajuaa itsekin, että olisi välillä hyvä ottaa muutamia askelia ja venytellä.

Miten jaksotat omaa istumistasi?

No esimerkiksi nyt kun puhun sinulle puhelimeen, kävelen täällä työpaikan käytävällä. Seison työtä tehdessä aina kun voin. Kun istun autossa, yritän tietyin väliajoin tehdä tikusta asiaa ja pysähtyä.

Missä iässä ongelmia syntyy?

Istuminen on ongelma kaikissa ikäluokissa. Vanhemmat voivat kotona vaikuttaa siihen, millaisia esimerkkejä ja malleja he antavat jälkeläisilleen.

TARJA HALLA

Istumisen haittoihin paneudutaan kansainvälissä terveysliikunnan konferenssissa 22.–23. lokakuuta Helsingissä.

Rahaa vain osaan korjauksista

OULU (MT)
Tienpitäjä tuntee siltojen ongelman, mutta rahaa riittävän nopeisiin korjauksiin ei ole.

Pohjois-Pohjanmaan elykeskuksen suunnitteluyksikön päällikkö **Risto Leppänen** sanoo, että hänen alueellaan voidaan peruskorjata ensi vuonna pari siltaa ja tehdä pienempiä kunnostuksia muutamaan muuhun. Tarve olisi kuitenkin moninkertainen.

Painorajoitteisia siltoja oli Pohjois-Pohjanmaalla ennen lain muutosta parikymmentä – nyt 60–70. Lisäksi rajoituksia on vielä joidenkin siltojen alituksissa.

Uudet painorajoitukset tulivat voimaan niin pikaisesti, että edes kaikkia rajoitusmerkkejä ei ole taidettu ehtiä viedä paikoilleen.

Painorajoitus onkin elykeskuksen pääasiallinen keino uusiin painorajoihin sopeuduttaessa.

Tieinsinööri **Pirkko Telkkälä** sanoo, että rajoitusmerkit kannattaa lukea tarkasti: 35 tonnin merkki tarkoittaa ajoneuvokohtaista enimmäispainoa. Jos yhdistelmän painoa ei ole erikseen rajoitettu, yhdistelmä saa silloin painaa 70 tonnia.

Myös akseli- ja telipainojen rajoitukset pitää tietysti ottaa huomioon.

Koneyrittäjät huolissaan

Siltojen huono kunto ja siitä johtuva painorajoitettujen siltojen määrän raju kasvu haittaavat metsätalouden kuljetuksia ja työkoneiden siirtoja työmaille, toteaa myös Koneyrittäjäin liitto.

Samalla menetetään hyödyt, joita tavoiteltiin ajoneuvojen kokonaispainojen kasvattamisella. Siltojen kunnostaminen vaatii nopeita toimia ja rahoitusta.

Raskaiden ajoneuvojen sallittuja kokonaispainoja korotettiin lokakuun alusta. Yhdistelmäajoneuvojen suurin sallittu paino nousi 76 tonniin. Painoja nostettiin kuljetusten tehostamiseksi.

JOUKO RÖNKKÖ

Ministeriö ehdottaa osuuskuntien verotukseen rajua kiristystä

Valtiovarainministeriö on lähettänyt lausunnolle lakiluonnoksen osuuskuntien verotuksesta, joka kiristää rajusti erityisesti tuottajaosuuskuntien verotusta.

Suurimpia tuottajaosuuskuntia ovat Metsäliitto, lihaosuuskunnat (Itikka, LSO, Lihakunta) sekä osuusmeijerit.

Luonnoksessa osuuskunnan osuuspääoman koron verovapaa osa alennetaan 1500 eurosta sataan euroon. Sen jälkeen korkoa verotettaisiin kuten pörssiyhtiön osinkoa.

Kohdistuu tuottajaosuuskuntiin

Heikennys kohdistuu tuottajaosuuskuntien jäsenten verotukseen. Esimerkiksi lihaosuuskuntien jäsenen osuuskorko voi nousta tuhansiin euroihin.

Kuluttajaosuuskuntien eli osuuskauppojen ja -pankkien jäsenten korot jäävät yleensä alle sadan euron.

Valtiovarainministeriö perustelee verovapauden pienentämistä sillä, että osuuskuntia tulee verottaa samalla tavalla kuin listaamattomien yhtiöiden osinkoja.

Osuuspääoman korko voisi olla luonnoksen mukaan verotuksessa ansiotuloa, mikä tällä hetkellä ei ole mahdollista. Nykyisin osuuspääoman korko on 1500 euron ylimenevältä osalta 70-prosenttisesti veronalaista pääomatuloa ja 30-prosenttisesti verovapaata tuloa.

Osuuskuntien korkojen verovapautta kiristettiin viimeksi vuonna 2005, jolloin siirryttiin yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä nykyiseen verotukseen ja korot olivat verovapaita.

Ylijäämän palautus verolle

Osuuskunnat tuottavat toiminnallaan ylijäämää, joka annetaan jäsenille palautuksena. Esimerkiksi lihaosuuskunnan jäsen on saanut palautusta toimittamansa lihamäärän mukaan. Osuuskunta on saanut vähentää palautukset verotuksessaan.

Valtiovarainministeriön mukaan vähentämisoikeus mahdollisesti poistettaisiin kokonaan tuottajaosuuskunnilta.

Lopputulos olisi ylijäämän palautuksen osalta kaksinkertainen verotus, kun sekä osuuskunta että palautuksen saanut jäsen maksaisi veron.

Kuluttajaosuuskunnat saisivat vähentää enää vain sen osuuden, joka on kertynyt jäsenten tekemistä ostoista. Muiden ostoja ei saisi vähentää.

Nettovarallisuuden laskenta muuttuu

Lakiluonnos muuttaa myös maatalouden nettovarallisuuden laskentaa, joka vaikuttaa verotuksen pääomatulon osuuteen.

Valtiovarainministeriö ehdottaa pääomatulo-osuuden määräytymisperusteeksi jäsenen osuuskunnan osuudesta maksamaa määrää eli osuusmaksua. Nykyisin nettovarallisuus lasketaan osuuskunnan nettovaroista. Osuuskunnille on osuuspääoman lisäksi kertynyt esimerkiksi rahastojen kautta muitakin nettovaroja kuin osuusmaksut.

Uusi laskentatapa merkitsee jäsenen nettovarallisuuden roimaa pienenemistä. Sen vuoksi maatalouden tulon pääomatulon osuus vähenee ja ansiotulon osuus kasvaa, mikä merkitsee useimmiten veronkiristystä.

JOUKO KYYTSÖNEN

MTK tyrmää veronkiristykset

MTK vastustaa ehdottomasti kaikkia valtiovarainministeriön esittämiä osuuskuntien veromuutoksia.

Johtaja **Timo Sipilä** MTK:sta ihmettelee, miksi ministeriön vero-osasto on keväällä alkaneen salaisen valmistelun jälkeen antanut lausunnoille aikaa vain pari viikkoa.

”Minkäänlaista poliittista toimeksiantoa puuttua osuuskuntien verotukseen ei ilmeisesti ole annettu”, hän huomauttaa.

”Näin dramaattisille muutoksille osuuskuntien verotuksessa ei ole mitään asiallisia perusteita. Verot kiristyisivät aiempaan nähden rajusti ja lisäksi aikataulu on mahdoton.”

Sipilä arvostelee myös esityksen vaikealukuisuutta ja uusien termien käyttöä.

Muuttaa osuustoiminnan perusteita

Osuuskunnan ylijäämän palautuksen verottaminen merkitsee osuuskunnalle roimaa veronkiristystä ja kaksinkertaista verottamista.

Esitys on muuttamassa jopa koko osuuskuntatoiminnan perustetta, koska osuustoiminnan tavoite ei ole tuottaa voittoa vaan jakaa ylijäämä omistajilleen joko palautuksina tai raaka-aineen korkeana hintana.

”Osuuspääoman koron 1500 euron verovapaus oli kompromissi vuonna 2005”, Sipilä muistuttaa.

Esitysluonnos pienentäisi maatalouden nettovarallisuutta monella yrittäjällä, sillä luonnoksen mukaan osuuskunnan osuuden arvoksi ehdotetaan jäsenen osuudesta maksamaa määrää.

Tämä merkitsisi nykytilanteeseen verrattuna roimaa heikennystä, sillä nykyisin osuuskuntien osuudet arvostetaan tilinpäätöksen nettovarallisuuden perusteella, mikä on pelkkää osuusmaksua suurempi. Suuri nettovarallisuus keventää useimmiten verotusta.

Sipilän mukaan varakkaat yritykset saivat erittäin edullisen yhtiöverotuksen hallituksen verouudistuksessa. ”Näyttää siltä, että kevennyksiä halutaan korvata edes osaksi kurittamalla tuottajien osuuskuntia.”

JOUKO KYYTSÖNEN

Bonukset 700 miljoonaa euroa

Osuuskunnat ja keskinäiset yhtiöt maksoivat viime vuonna jäsenilleen bonuksia yhteensä 705 miljoonaa euroa.

S-ryhmän osuuskaupat maksoivat bonuksia ja palautuksia 420 miljoonaa ja OP-osuuspankit 163 miljoonaa euroa. Lähi-Tapiola maksoi bonuksia 95 miljoonaa ja muut keskinäiset yhtiöt 65 miljoonaa euroa.

Osuuskuntien bonukset kasvoivat 5 prosenttia. Keskinäisten yhtiöiden bonukset sen sijaan vähenivät. Syynä oli Suomi-yhtiön ennätysedut vertailuvuonna.

Osuuskaupoista parhaat palkitsijat olivat Ympyrä, Ympäristö ja Peeässä. Niiden edut olivat 270 euroa jäsentä kohti. Suur-seudun osuuskauppa SSO jäi kärkikolmikosta pari euroa.

Täksi vuodeksi Ympyrä ja Ympäristö yhdistyivät Kymen seudun osuuskaupaksi.

Osuuspankkien parhaat palkitsijat olivat Nagu Andelsbank ja Pukkilan osuuspankki. Nauvossa jäsenet saivat asioinnistaan takaisin keskimäärin 165 euroa ja Pukkilassa 154 euroa. Puolet osuuspankeista maksoi etuja yli 100 euroa jäsentä kohti. Parhaat bonusten maksajat ovat jäsenmäärältään keskivertoa pienempiä pankkeja.

Etutilitysten määrän ovat selvittäneet Osuustoiminta-lehti ja TNS-Gallup Elintarviketieto.

MT